

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр/магістр

Для спеціальності: 014.13 Середня освіта. (Музичне мистецтво)

Обмеження для вбору: пререквізити: «Історія української та зарубіжної музики», «Теорія музики та сольфеджіо», «Сучасне українське хорове мистецтво».

Кількість кредитів (годин): 4 кредитів 120 год.

денна форма: 24 год. - лекції; 24 год. - семінарські; 72 год. - самостійна робота;

заочна форма: 6 год. - лекції; 6 год. - семінарські; 108 год. - самостійна робота.

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали:

2. Інформація про викладача

ПІБ: Бухнієва Олена Анатоліївна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат педагогічних наук, доцент

Кафедра: музичного та образотворчого мистецтв

Робочий e-mail: bukhnievaolena@gmail.com

Години консультацій на кафедрі:

очні консультації: вівторок 11.30 до 13.00.

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет дисципліни. Силабус визначає обсяг знань здобувачів освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми, алгоритму вивчення дисципліни «Актуальні проблеми аналізу та інтерпретації музичних творів»; складові та технологію оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти. «Актуальні проблеми аналізу та інтерпретації музичних творів» входить до дисциплін професійної та практичної підготовки та покликана сприяти підготовці висококваліфікованих спеціалістів, активно впливати на їх професійне формування, розуміння різномірних закономірностей, що діють в музиці, має практичне значення для здобувачів освіти мистецьких спеціальностей, зрозуміти її тісний зв'язок з педагогічною, методичною, виконавською та іншими видами практик. Дисципліна відповідає вимогам сучасної вищої освіти України в закладах мистецького спрямування, характеризується оновленням традиційних (класичних) методів та залученням інноваційних методик удосконалення навчального процесу.

Мета дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретико-методологічних уявлень про сутність музичного мистецтва в його практичній площині – аналізі та інтерпретації музичних творів.

В процесі вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні знати культурний контекст різних сторічних стилів та основи аналізу і інтерпретації щодо різних стильових напрямків; володіти усталеним в курсі аналізу і інтерпретації музичних творів поняттєвим апаратом та відповідним рівнем наукового мислення; розробляти науково-педагогічну проблематику в галузі інтерпретації сучасних вітчизняних або зарубіжних музичних творів; застосовувати отримані знання на практиці при інтерпретаційному аналізі творів; складати цілісний аналіз інтерпретації музичного твору.

4. Зміст дисципліни

Тема №1. Музична інтерпретація як форма музичного мислення. Змістовні рівні музичної форми

Сутність питання музичної інтерпретації. Музичне інтонування як основа музичної інтерпретації. Єдність змісту й форми музичного твору. Змістовні рівні музичної форми. Музична форма як феномен. Музична форма як історично типізована композиція. Музична форма як індивідуальна композиція твору: конкретизація індивідуалізованої форми та індивідуальна, нетипізована форма. Тематизм і тематичний розвиток. Структура теми. Драматургічні й композиційні функції теми в музичній формі, їх інтерпретація.

Тема №2. Жанрово-стильове розмаїття сучасної композиторської європейської та вітчизняної традицій

Аналіз і інтерпретація стильових особливостей творчості композиторів України другої половини ХХ – початку ХХІ століть. Поліжанровість українського професійного мистецтва. Напрямки жанрового і стилістичного синтезування у творчості сучасних українських композиторів. Мистецький нонконформізм, опора на традиції та пошуки індивідуального стилю. Переважання вишуканих мистецьких смаків та прагнення до новацій як головний принцип модерного музичного мистецтва.

Тема №3. Інтерпретація музики епохи бароко. Напрямки та підходи

Теоретичні аспекти вивчення пізніх барокових творів. Стилістичні особливості барокової фактури та її інтерпретація. Специфіка ладогармонічної організації. Типологія барокового тематизму як чинник стильової інтерпретації творів доби бароко. Методи розвитку музичного матеріалу та деякі особливості формотворення. Художня концепція барокового твору у плюралізмі виконавсько-інтерпретаційних тлумачень. Прелюдії і фуґи Й.С. Баха (C-Dur (ДТК, I том); fis-moll (ДТК, II том)).

Тема №4. Твори періоду класицизму, їх аналіз і інтерпретація

Рационалізм (прагнення будувати художні твори на засадах розуму, ігнорування особистих почуттів). Наслідування зразків античного мистецтва; нормативність, встановлення вічних та непорушних правил і законів (для драматургії — це закон трьох єдностей (дії, часу й місця). Обов'язкове дотримання канонічних правил написання творів (зображення героя тільки при виконанні державного обов'язку, різкий поділ дійових осіб на позитивних та негативних, суворе дотримання пропорційності всіх частин твору, стрункність композиції тощо). Вимоги ясності та чистоти, мова афористична як ідеал, аристократизм, орієнтування на вимоги, смаки вищої суспільної верстви. Встановлення ієрархії жанрів, серед яких найважливішими вважалися античні; поділ жанрів на «серйозні», «високі» (трагедія, епопея, роман, елегія, ідилія) та «низькі», «розважальні» (травестійна поема, комедія, байка, епіграма), їх інтерпретація.

Тема №5. Романтичний тип композиторської творчості

Нові теми й образи від романтиків у розробці нових засобів музичної мови й принципів формоутворення. Метод образних антитез. Метод послідовної еволюції та трансформації образів. Поява техніки лейтмотивів (найбільш розгалуженої — у творчості Вагнера), та монотематизму (Ф. Ліст). Індивідуалізація мелодики і впровадження мовних інтонацій, розширення тембрової й гармонічної палітри музики. Тенденція до розширення складу симфонічного оркестру за рахунок введення видових дерев'яних духових, а іноді й розширення групи мідних та ударних інструментів у симфонічній творчості композиторів - Берліоз, Вагнер, Малер. Збагачення гармонічної системи натуральними ладами, барвистими зіставленнями у мажорі й мінорі й ін., в кінці XIX століття повна відмова від неї наступників німецьких романтиків — композиторів нововіденської школи. Жанрова палітра.

Увага до образної характерності, портретності, психологічної деталізації. Поява жанрів вокальної і фортепіанної мініатюри (пісня й романс, музичний момент, експромт, пісня без слів, ноктюрн й ін.). Нескінченна мінливість і контрастність життєвих вражень у вокальних і фортепіанних циклах Шуберта, Шумана, Ліста, Брамса й ін. Психологічне і лірико-драматичне трактування великих жанрів – симфонії, сонати, квартету, опері. Тяга до вільного самовираження, поступової трансформації образів, наскрізного драматургічного розвитку. Вільні й змішані форми у таких жанрах, як балада, фантазія, рапсодія, симфонічна поема тощо.

Тема №6. Сучасна українська музика: парадигми композиторського мислення (аналіз і інтерпретація творів Є. Станковича, Л. Дичко, І. Карабиця, М. Скорика).

Стильові засади творчості та музично-культурної діяльності українських композиторів ХХ – початку ХХІ століття. Основні принципи творчого процесу композиторів; сутність поняття стилю, його тлумачення, типологія та інтерпретація. Методологічні основи стильового аналізу; динаміка становлення національного стилю, національні основи музичної мови; засади формування полістилістики. увага особливостям творчого процесу, його організації, основним передумовам, стимулам, імпульсам; прийоми мислення сучасних українських композиторів – Є. Станковича, Л. Дичко, І. Карабиця, М. Скорика.

5. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають бути обов'язково присутніми на практичних/семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості або був відсутній на практичному/семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Не передбачено

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на практичних заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0.7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів – поточний контроль	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю

Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота у вигляді письмових відповідей на теоретичні питання.

Модульна контрольна робота складається з двох питань: 1) питання теоретичного спрямування; 2) питання практичного спрямування.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

- Вокальні форми бароко. Їх інтерпретація.
- Відмінності драматургії періодів Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. ван Бетховена відповідно до типу мислення композитора.

Форми підсумкового контролю: залік

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі

	стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи з дисципліни

«Актуальні проблеми аналізу та інтерпретації музичних творів»

Знання студентів оцінюється з самостійної роботи за наступними критеріями:

«відмінно» - студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітко володіння понятійним апаратом, методами музичної інтерпретації та аналізу; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним;

«добре» - студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач інтерпретації і аналізу музичних творів; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки «відмінно», при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним;

«задовільно» - студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань;

«незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Питання теоретичного спрямування	15 балів
Питання практичного спрямування	15 балів
Усього	30 балів

Максимальна кількість балів за один вид роботи складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повна, глибока відповідь на теоретичне питання; знання практичної (принципів, методів, способів аналізу та інтерпретації музичного твору) складової.

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Антонюк О. В. Інтеграція України в європейський освітній простір // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. № 2 (3). С. 19-24.
2. Берегова О. Академічне музичне мистецтво та сучасні інформаційно-комунікаційні технології: дискурс взаємодії // Аспекти історичного музикознавства. 2016. № 8. С. 24 – 35.
3. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України // Право та інноваційне суспільство. 2015. №1 (4). С. 27-33.
4. Bukhnieva O. Structure of professional competence of future music art teachers. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 72 том 1 : збірник наукових праць. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С.92-96. http://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/72-2019/part_1/22.pdf
5. Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи. Матеріали підсумкової колегії (21 березня 2008 року, м. Київ) / Освіта України. Спецвипуск. 2008. №21–22 (905). 19 березня. 328 с.
6. Інновації в освіті і науці окремих країн Європи, Азії та Америки: Інформаційний бюлетень наукового проекту «Інноваційний університет – інструмент інтеграції в європейський освітній і науковий простір» / Міністерство освіти і науки України; Ужгородський національний університет; ННІ євроінтеграційних досліджень; за ред. І. В. Артємова. Вип. 4 Ужгород. ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 204 с.
7. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : Монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир. Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 496 с.
8. Козир А. В. Вступ до акмеології мистецької освіти : навч.-метод. посібник / А. В. Козир, В. І. Федоришин. Київ. НПУ імені М. П. Драгоманова. 2012. 263 с.
9. Музична освіта в Україні: Сучасний стан, проблеми розвитку : Матеріали наук.-практ. конф. / Академія мистецтв України; Київ. Київ, 2001. 174 с.
10. Москаленко В. Г. Аналіз у ракурсі музичної інтерпретації // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. 2008. №1(1). С. 106-111.
11. Москаленко В. Музичний аналіз як універсалія // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2005. № 51: Питання організації художньої цілісності музичного твору. С. 9-14.
12. Скоромний В.П. Аналіз музичних творів : практикум / В. П. Скоромний. Київ. Видавництво Ліра-К, 2017. 78 с.
13. Смаглій Г. А. Основи теорії музики : підручн. для навчальних закладів освіти, культури і мистецтва / Г. А. Смаглій., Л. В. Маловик. [2-е вид.] Харків. Факт, 2001. 384 с.
14. Сірко М. І. Синергетичний та феноменологічний аналіз сучасної музики як нова методологічна форма дослідження // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. праць. Київ: Міленіум, 2010. С. 110-116.
15. Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю. Навч. посібник. К. «Заповіт», 1998. 368с.

16. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
17. Національна історична бібліотека України. URL: www.nibu.kiev.ua/
<http://elib.nplu.org/> –
18. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <http://elib.nplu.org/>
19. Культурологічна бібліотека. URL: http://kultura.ho.ua/books_ku.htm
20. Бібліотека українських підручників: <http://pidruchniki.ws/>.
21. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: <http://nbuv.gov.ua>

Затверджено на засіданні кафедри музичного та образотворчого мистецтв
від 06.02. 2024 р., протокол № 7